

Матеріали
VII Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції,
присвяченої 65-річчю з дня народження
професора П. І. Локеса

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ЛІКУВАННЯ І ПРОФІЛАКТИКИ ХВОРОБ ТВАРИН

19-20 жовтня 2023 року
м. Полтава, Україна

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ
Кафедра терапії імені професора П. І. Локеса

**СУЧАСНІ АСПЕКТИ
ЛІКУВАННЯ І ПРОФІЛАКТИКИ
ХВОРОБ ТВАРИН**

*Матеріали
VII Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції, присвяченої 65-річчю з дня народження
професора П. І. Локеса*

19–20 жовтня 2023 року, м. Полтава, Україна

Е-видання ПДАУ

ПОЛТАВА – 2023

УДК 619

ББК 48

С 91

Сучасні аспекти лікування і профілактики хвороб тварин: матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції, присвяченої 65-річчю з дня народження професора П. І. Локеса, 19–20 жовтня, 2023 р. Полтава, 2023. 158 с. [електронне видання]

Збірник містить матеріали наукових доповідей в яких висвітлено результати сучасних наукових досліджень, лікування і профілактики хвороб тварин у напрямках: діагностика і терапія тварин; ветеринарне акушерство, гінекологія; ветеринарна хірургія; ветеринарна фармакологія та токсикологія; фізіологія людини і тварин; паразитологія, ентомологія; гігієна тварин та ветеринарна санітарія; ветеринарно-санітарна експертиза; ветеринарна мікробіологія, епізоотологія, інфекційні хвороби та імунологія; патологія, онкологія і морфологія тварин. Матеріали подано у вигляді тез доповідей проблемно-постановчого, оглядово-аналітичного, узагальнюючого, експериментального та методичного змісту. Авторами матеріалів є викладачі вищих навчальних закладів, науковці науково-дослідних установ, здобувачі вищої освіти, аспіранти, докторанти, слухачі магістратури, представники органів державного і місцевого самоврядування та інших організацій.

Редакційна колегія:

Дмитренко Н. І., кандидат ветеринарних наук, доцент, завідувач кафедри терапії імені професора П. І. Локеса; *Канівець Н. С.*, кандидат ветеринарних наук, доцент; *Кравченко С. О.*, кандидат ветеринарних наук, доцент; *Супруненко К. В.*, кандидат ветеринарних наук, доцент; *Корчан М. І.*, кандидат ветеринарних наук, доцент; *Каришева Л. П.*, ст. викладач; *Зарицький С. М.*, асистент; *Бурда Т. Л.*, завідувач навчально-наукової лабораторії терапії.

Відповідальний за випуск: Н. С. Канівець

Рекомендується до електронного видання вченою радою факультету ветеринарної медицини Полтавського державного аграрного університету (протокол № 3 від 16 жовтня листопада 2023 року).

Відповідальність за зміст і достовірність публікацій несуть автори наукових доповідей і повідомлень.

© Полтавський державний аграрний університет, 2023

СЕКЦІЯ 2

ЗАРАЗНА ПАТОЛОГІЯ

Баклицька А. С., Мельничук В. В. ПОШИРЕННЯ СТРОНГЛІДОЗІВ ТРАВНОГО ТРАКТУ ОВЕЦЬ В УКРАЇНІ	105
Большакова А. С., Шаганенко В. С., Шаганенко Р. В. ПРОФІЛАКТИКА ТРАНСМІСИВНИХ ІНВАЗІЙНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ У СОБАК ..	107
Зажарська Н. В., Бібен І. А., Зажарська Н. М. ПОКАЗНИКИ ЯКОСТІ ТА БЕЗПЕЧНОСТІ ЗБІРНОГО МОЛОКА	109
Ісаєнко М. В., Євстаф'єва В. О. СТУПІНЬ КОНТАМІНАЦІЇ ОБ'ЄКТІВ ДОВКІЛЛЯ ЕКЗОГЕННИМИ СТАДІЯМИ ЗБУДНИКІВ ТРИХУРОЗУ В УМОВАХ ОДНООСІБНИХ СЕЛЯНСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ	111
Коне М. С. ЕФЕКТИВНІСТЬ ЛІКУВАННЯ ТА ПРОФІЛАКТИКИ ПАНЛЕЙКОПЕНІЇ У КОТІВ В УМОВАХ ВЕТЕРИНАРНОЇ КЛІНІКИ ТОВ «БІОЦЕНТР» МІСТА ПОЛТАВА	113
Корчан Л. М., Корчан М. І. ПОРІВНЯЛЬНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВУШНИХ МАЗЕЙ АУСИЛ І ОТПЕЛЬ ЗА ОТОДЕКТОЗНОЇ ІНВАЗІЇ КОТІВ	115
Котелевич В. А., Гуральська С. В., Гончаренко В. В. БЕЗПЕЧНІСТЬ РИБИ І МОРЕПРОДУКТІВ – ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ	117
Ламтева М. І., Євстаф'єва В. О. ПРОБЛЕМАТИКА ВАРООЗУ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ ПАСІК	120
Меженський А. А., Меженська Н. А., Меженський А. О., Ничик С. А. ПОКАЗНИКИ ІНТЕНСИВНОСТІ ЕПІЗООТИЧНОГО ПРОЦЕСУ ЗА ГЕМОРАГІЧНОЇ ХВОРОБИ КРОЛІВ (RHDV (GI.1) ТА RHDV2 (GI.2)) В УКРАЇНІ У 2021–2022 РОКАХ	122
Мельничук В. В., Євстаф'єва В. О., Михайлютенко С. М., Корчан Л. М., Щербакова Н. С. ПОШИРЕННЯ ТА ВІКОВА ДИНАМІКА ПАРАЗИТОЗІВ ШЛУНКОВО- КИШКОВОГО ТРАКТУ ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ	126
Михайлютенко Е. В. РОЗПОВСЮДЖЕННЯ ТРИХУРОЗУ В ПОПУЛЯЦІЇ НУТРІЙ (<i>MYOCASTOR COYPUS</i>) НА ТЕРИТОРІЇ ОКРЕМИХ РАЙОНІВ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	128
Недашківська Я. С., Палюх Т. А. КЛІНІЧНІ ОЗНАКИ ТА ЛІКУВАННЯ ІНФЕКЦІЙНОГО ГЕПАТИТУ У СОБАК	130

Омельченко О. В., Євстаф'єва В. О. МОРФОМЕТРИЧНІ ОЗНАКИ ЯЄЦЬ <i>HETERAKIS GALLINARUM</i> , ВИДІЛЕНИХ З ГОНАД САМОК НЕМАТОД	132
Омельяненко Б. І., Карасик М. Д., Локес-Крупка Т. П., Дев'ятко О. С. ДО ПИТАННЯ ХРОНІЧНОГО РЕСПІРАТОРНОГО СИНДРОМУ МИШОПОДІБНИХ ГРИЗУНІВ	134
Петренко М. О., Харченко В. О. ПОРІВНЯЛЬНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАГАЛЬНОВІДОМИХ ТА УДОСКОНАЛЕНОГО СПОСОБІВ КОПРООВОСКОПІЇ ПРИ ТРИХУРОЗІ ОВЕЦЬ	136
Петруненко А. П., Євстаф'єва В. О. ЕПІЗООТОЛОГІЯ ДЕРМАНІСІОЗУ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ	138
Погорелова Г. М. ВІКОВА ДИНАМІКА ТОКСОКАРОЗУ КОТІВ	141
Рагуля М. Р., Горальський Л. П., Сокульський І. М. МОРФОФУНКЦІОНАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СЕРЦЯ БАРАНА СВІЙСЬКОГО – <i>OVIS ARIES L.</i>	143
Рудяшко В. С. ПОШИРЕННЯ ШЛУНКОВО-КИШКОВИХ ПАРАЗИТІВ У КУРЕЙ	146
Тітаренко О. В., Баришник А. В. БІОЛОГІЯ ЗБУДНИКА, ПАТОГЕНЕЗ ТА СУЧАСНІ МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ ПАРВОВІРУСНОГО ЕНТЕРИТУ СОБАК	148
Тітаренко О. В., Хан А. Д. ОСОБЛИВОСТІ ПАТОГЕНЕЗУ ПАНЛЕЙКОПЕНІЇ КОТІВ ТА ДІАГНОСТИКА ЗАХВОРЮВАННЯ	150
Фещенко Д. В., Дубова О. А., Згозінська О. А., Романишина Т. О. ОКСИУРИДИ У ПОПУЛЯЦІЇ БІЛОК (<i>Sciurus vulgaris</i>) ЛІСО-ПАРКОВОЇ ЗОНИ ПІВНІЧНОЇ УКРАЇНИ	152
Шаганенко В. С., Шаганенко Р. В., Панчук А. В. ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРЕПАРАТУ «МІЛПРО» ЗА ТОКСОКАРОЗУ ЦУЦЕНЯТ	155

Большакова А. С., здобувач вищої освіти ступеня магістр
Шаганенко В. С., Шаганенко Р. В., кандидати ветеринарних наук, доценти
Білоцерківський національний аграрний університет, м. Біла Церква, Україна
e-mail: dep.parasitology@btsau.edu.ua

ПРОФІЛАКТИКА ТРАНСМІСИВНИХ ІНВАЗІЙНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ У СОБАК

Вступ. За останні десятиліття кліматичні умови на території України суттєво змінилися, що сприяло широкому поширенню трансмісивних паразитарних захворювань серед домашніх улюбленців. Так частіше у практиці ветеринарного лікаря зустрічаються випадки захворювань собак на дирофіляріоз та піроплазмоз, для яких характерними є сезонність. Дані захворювання стали проявлятися цілорічно, що перш за все пов'язано із активністю переносників збудників даних хвороб – кровосисних комах та кліщів. Перед власниками постало питання тривалого та надійного захисту своїх улюбленців від членистоногих [1, 2].

У наш час на ринку існує велика кількість препаратів різних форм випуску (спреї, краплі на холку, пудри, нашійники), які забезпечують захист собак від нападу ектопаразитів. При виборі інсектоакарицидних препаратів слід враховувати наступні показники такі як спектр дії препарату, резистентність до нього ектопаразитів та токсичність препаратів для організму тварини.

Багато лабораторних тестів показують, що *Ixodes ricinus* можуть виробляти резистентність до будь-яких речовин приблизно за 10 поколінь, проте це не означає, що резистентність виникатиме в природних умовах з тією ж швидкістю. Набагато частіше відзначають резистентність бліх до різних препаратів. Враховуючи цей факт стає зрозумілим постійний пошук науковцями нових ефективних та безпечних препаратів для боротьби із ектопаразитами та запобігання поширенню трансмісивних захворювань.

Такими препаратами стали сполуки – похідні ізоксазоліну, механізм дії останніх полягає в тому, що вони є антагоністами ліганд-керованих хлоридних каналів синапсів, зокрема тих, збудження в яких передається з допомогою медіатора гамма-аміномасляної кислоти (ГАМК). Ізоксазоліни зв'язуються із окремим унікальним рецептором ГАМК-керованих хлоридних каналів у синапсах членистоногих і тим самим блокують пре- і постсинаптичне перенесення йонів хлору через клітинні мембрани. Наслідком останнього стає тривале гіперзбудження центральної нервової системи і загибель комах та кліщів [2, 3].

Похідні ізоксазоліну є малотоксичними препаратами і безпечні для тварин, що підтверджено дослідженнями *in vivo* та обумовлено перш за все селективністю дії ізоксазолінів саме на ГАМК-залежні синапси членистоногих, а не хребетних тварин.

Управління санітарного нагляду за якістю харчових продуктів і медикаментів (FDA) США схвалило використання препаратів даної групи для тварин-компаньонів у травні 2014 року. ЄС схвалив дані препарати у лютому 2014 року. Основними препаратами похідними ізоксазоліну, які виготовляють провідні світові виробники лікарських засобів та зустрічаються на вітчизняному ринку є: - флураланер (виробник: Австрія, препарат «[Bravecto](#)»); - сароланер (виробник: США, препарат «[Simparica](#)»); - афоксоланер (виробник: Франція, препарат «[NexGard](#)»).

Вище зазначені препарати використовуються у формі жувальних таблеток, для яких характерна швидка системна дія, вже через 4 години після застосування, собаку можна вигулювати. Дані препарати у формі таблеток мають перевагу над препаратами у формі спреїв та крапель, адже під час купань, останні змиваються та стають менш ефективними, а застосування ін'єкційних препаратів потребує візиту до ветеринарного спеціаліста.

Метою дослідження було встановити показник "кліщового стримування" (*tick control*) для найбільш поширених засобів захисту собак від ектопаразитів, зокрема кліщів, та порівняти їх ефективність препаратами похідними ізоксазоліну.

Матеріал і методи досліджень. Матеріалом для досліджень були собаки різних порід та віку, що надходили в клініку Білоцерківського НАУ. За проханням власників тварин обробляли засобами захисту від ектопаразитів. З таких тварин було сформовано 4 дослідні групи: перша група (n=3) – препарат «Frontline» (діюча речовина - фіпроніл), друга група (n=3) – препарат «Advantix» (діюча речовина – імідаклоприд), третя група (n=5) – препарат «NexGard» (діюча речовина - афоксоланер), четверта група (n=5) – препарат «Simparica» (діюча речовина - сароланер). Собак обстежували на наявність кліщів на протязі 5 тижнів, дворазово – на початку та вкінці кожного тижня.

Результати досліджень. Дані порівняльної оцінки ефективності інсектоакарицидних препаратів наведені нижче у таблиці 1. Як видно з таблиці на даний час найбільш ефективними препаратами для профілактики нападу іксодових кліщів є «Simparica» та «NexGard», які показали майже 100% захист від нападу кліщів серед досліджуваних собак протягом 4 тижнів.

Дещо гірші результати були отримані при застосуванні препарату «Advantix», так перших ектопаразитів на собаках виявляли на третій тиждень після обробки. Хоча захист теж мав би тривати 4 тижні згідно інструкції до препарату.

Неефективним є препарат «Frontline», при обробці яким кліщів з тварин знімали вкінці другого тижня після обробки, хоча згідно настанови до препарату захист тварин мав становити до 4 тижнів. Це свідчить про те, що кліщі стали більш стійкими до дії фіпронілу.

Певну роль у зменшенні часу захисту тварин перших двох груп відіграють також ті фактори, що препарати «Advantix» та «Frontline» наносилися на шкіру та в послідуєчому зменшували свою активність після купання тварин.

Таблиця 1

Порівняльна оцінка ефективності інсектоакарицидних препаратів

Препарат	Кількість собак у групі	Виявлення кліщів на собак, тиждень				
		1	2	3	4	5
Frontline	3	-	+	+	+	+
Advantix	7	-	-	+	+	+
NexGard	5	-	-	-	-	+
Simparica	5	-	-	-	-	+

Використання похідних ізоксазолінів таких як, «Simparica» та «NexGard» не мали такого побічного ефекту як зниження активності після купання собак та забезпечували захист тварин протягом 4 тижнів і хоча в настанові до препарату «Simparica» вказано час захисту до 5 тижнів, однак там також зазначено, що повторну обробку тварин потрібно проводити за 3 дні до закінчення дії препарату, а кліщів у даній дослідній групі виявили саме вкінці 5 тижня після обробки.

Висновки. Застосування препаратів на основі похідних ізоксазоліну здатні надійно захистити домашніх улюбленців від нападу кровосисних комах та кліщів. Окрім захисту улюбленців від ектопаразитів таких, як блохи, кліщі одночасно іде профілакування зараження тварин збудниками інфекційних та інвазійних хвороб: піроплазмозу, дипілідіозу, дирофіляріозу, бореліозу.

Похідні ізоксазоліну є безпечними для використання тваринам-компаньйонам, однак перед їх застосуванням обов'язковою умовою є консультація ветеринарного спеціаліста.

Література

1. Моніторинг епізоотичної ситуації щодо паразитарних захворювань собак у м. Бориспіль / В.В. Вербицький, В.С. Шаганенко // Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. магістранті в "Актуальні проблеми ветеринарної медицини" (21 листопада 2019 р., БНАУ). Біла Церква, 2019. С. 46–48.
2. Ectoparasites of dogs and cats (spreading and treatment) / O.V. Kruchynenko // Bulletin of Poltava State Agrarian Academy. 2020. No. 3. P. 241-250. DOI:10.31210/visnyk2020.03.28.
3. Ектопаразитози домашніх і продуктивних тварин та засоби захисту / Л.П. Артеменко, В.П. Гончаренко, Н.В. Букалова та ін. // Науковий вісник ветеринарної медицини. 2020. № 2. С. 65–76. DOI:10.33245/2310-4902-2020-160-2-65-7.

УДК 636.2.034:637.12.05

Зажарська Н. В., здобувач вищої освіти ступеня доктор філософії

Бібен І. А., кандидат ветеринарних наук, доцент

Зажарська Н. М., кандидат ветеринарних наук

Дніпровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро, Україна

e-mail: zazharskanatasha@gmail.com

ПОКАЗНИКИ ЯКОСТІ ТА БЕЗПЕЧНОСТІ ЗБІРНОГО МОЛОКА

Вступ. Сучасне суспільство надзвичайно звертає увагу на забезпечення безпеки та якості харчових продуктів. Молоко та молочні вироби користуються величезним попитом серед населення та складають значний сегмент в раціоні людей [1].

Однією з основних проблем в галузі молочного скотарства є мастит [2], на що фермери і ветеринарні лікарі витрачають значні зусилля та ресурси для його профілактики та лікування у дійних корів. Один із показників субклінічного маститу полягає в підвищенні кількості соматичних клітин у молоці [3-4]. Відмічений вплив періоду лактації, часу надою, сезону і інших факторів на кількість соматичних клітин молока корів і кіз [5-7].

Мета дослідження. Метою проведених досліджень було вивчення даних, що відображають стан здоров'я стада дійних корів.

Матеріали і методи. Дослідження виконували у молочному комплексі "Єкатеринославський" у місті Дніпро, Україна. На підприємстві є внутрішня лабораторія для контролю якості молока та кормів. Тут проводять аналізи збірного молока після його перекачування у молоковози компаній-замовників. Зокрема, визначають вміст білка, жиру, кількість соматичних клітин, кислотність, сечовину, рН, густину, термостійкість та наявність інгібуючих речовин у збірному молоці. Визначення жирності молока виконується за допомогою бутирометра (жироміра), а вміст білка - з використанням рефрактометра. Кількість соматичних клітин в молочній сировині визначається аналізатором соматичних клітин в молоці "DCC". Наведено середні значення вмісту жиру та білка щомісяця протягом 2021 та 2022 років. Проведений аналіз інформації, яка стосується частки нових випадків маститу у дійних корів щомісячно за періоди 2021 і 2022 років.

Результати дослідження. Максимальний вміст жиру в молоці спостерігається у зимові місяці 2021 року — 4,08% у січні та 4,11% у грудні. У 2022 році найвищий вміст жиру був зафіксований у січні (3,97%) та у березні (4,12%). Найменший вміст жиру відзначений в обидва роки у червні: 3,65% (2021 р.) та 3,47% (2021 р.). В середньому, вміст жиру у молоці був найменше влітку на 0,46-0,65% нижче, ніж у зимовий період.

Найвищий вміст білка у молоці в обидва роки також відзначено у зимовий період: у січні та грудні — 3,55% і 3,57% відповідно у 2021 році, та 3,51% у 2022 році. Мінімальний вміст білка у молоці спостерігається в літні місяці: 3,41% у липні (2021 р.) та 3,26% у серпні